

– дресирування службових собак на запахи у великих обсягах;

Підвищення ефективності діяльності кінологічного центру ГУНП в Харківській області, його матеріально-технічного забезпечення кадрового посилення та створення ефективної системи діяльності на основі впровадження сучасних принципів та методів, урахуваючи міжнародний досвід використання службових собак поліцією інших країн, надає можливість впровадження новітніх підходів та стандартів щодо удосконалення системи підготовки кінологів, дресирування і тренування службових собак та використання їх в протидії злочинності.

Отримано 24.11.2018

УДК 351.74.088

Сергій Сергійович ЦИРКУЛЕНКО,

слухач магістратури факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Тихін Віталійович ШЕВЧЕНКО,

*старший викладач кафедри тактичної та тактико-спеціальної
підготовки факультету № 3 Харківського*

національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0366-7217>

ЗАЛУЧЕННЯ КІНОЛОГІЧНИХ СЛУЖБ ПІД ЧАС ЛІКВІДАЦІЇ МАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ

На сьогодні функцію з забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів покладено на органи Національної поліції Міністерства Внутрішніх Справ України. Але в деяких випадках масові заходи можуть становити суспільну небезпечність, зазнавши в свою чергу перетворення в масові заворушення, де створюється небезпека для життя здоров'я громадян, погроми, підпали, знищення майна, захоплення будівель або споруд, насильницьке виселення громадян із застосуванням зброї чи інших предметів які використовувалися як зброя. З цього випливає, що **масові заворушення** – це завжди дії натовпу, який діє скеровано або стихійно, або те і інше в окремих періодах. Комплексний підхід та система дій усіх учасників в протидії масовими заворушеннями є вихідними для ефективного вирішення завдань протидії даному правопорушенню.

Тому масові заходи можна розрізняти за такими критеріями:

- **за змістом, масові заходи, поділяються на:**

- громадсько-політичні (збори, мітинги, вуличні походи, демонстрації, з'їзди, конференції, вибори до рад народних депутатів тощо);
- культурно-видовищні (фестивалі, карнавали, професійні свята, народні гуляння тощо);
- спортивні (олімпіади, спартакіади, змагання з різних видів спорту тощо);
- інші (похоронні процесії, релігійні свята).

- **за значущістю:**

- загальнодержавні;
- міжнародні;
- республіканські (АР Крим);
- обласні;
- районні;
- міські;

- **за періодичністю проведення:**

- разові (відкриття пам'ятника, меморіального комплексу, презентації тощо);
- повторювані (демонстрації, спортивні змагання, вибори, з'їзди, професійні свята, народні гуляння тощо);
- повсякденні;

- **за місцем проведення:**

- у приміщеннях;
- у спорудах;
- у спортивних комплексах;
- на відкритій місцевості;

- **за способом виникнення:**

- організовані,
- раптові;

- **за можливістю участі:**

- загальнодоступні,
- обмежені кількістю учасників чи соціальним статусом, який дозволяє бути в зоні проведення неорганізованому населенню.

Згідно із Законом України «Про Національну поліцію» у підрозділах Національної поліції для забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності, а також з метою вирішення інших оперативно-службових завдань, покладених на поліцію, використовуються (застосовуються) спеціально підготовлені службові собаки, які в свою чергу відносяться до

категорії спеціальних засобів примусу. Зокрема службовий собака застосовується під час: а) патрулювання; б) переслідування та затримання особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення; в) під час конвоювання (доставлення) затриманої або заарештованої особи; г) для відбиття нападу на особу та/або поліцейського. Відповідно проаналізувавши наказ МВС України від 01.11.2016 № 1145 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України, службові собаки розрізняються на категорії:

1) розшукові – для розшуку за запаховими слідами осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, для проведення вибірки людини та речі, пошуку речових доказів і стріляних гільз, затримання втікаючої особи чи групи осіб;

2) патрульно-розшукові – для патрулювання, використання під час забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, пошуку правопорушника по «гарячому» запаховому сліду, затримання втікаючої особи чи групи осіб, припинення нападу на кінолога чи інших осіб;

Кінологи з патрульно-розшуковими собаками залучаються для огляду (обходів) вулиць населених пунктів, житлових кварталів, парків, скверів, пустирів, лісопаркових зон, кладовищ та інших ділянок місцевості з метою виявлення і затримання осіб, які належать до кримінального середовища, попередження та припинення кримінальних правопорушень або розкриття злочинних посягань по гарячих слідах.

3) спеціальні – для пошуку та виявлення вибухових речовин, вибухових пристроїв, вогнепальної зброї і набоїв, наркотичних засобів, закопаних (захованих) трупів;

4) конвойні – для припинення втечі й затримання осіб, які втекли з-під варті; Під час конвоювання особи в пішому порядку кінолог із собакою прямує за конвойованим на відстані двох – трьох метрів, забезпечує нагляд за ним, при цьому між конвоїром, собакою і конвойованим не повинні знаходитись інші учасники наряду. Собака за командами «Поряд!», «Охороняй!» прямує зліва на короткому повідку чи без нього без намордника, контролюючи дії затриманого.

5) вартові – для охорони спеціальних установ і об'єктів поліції та об'єктів, що охороняються поліцією охорони.

При охороні публічного порядку використовуються службові собаки, які пройшли відповідний курс дресирування, визнані придатними для службового користування і перебувають у

штатах підрозділів службового собаківництва. Право застосування службових собак надається працівникам поліції, які несуть з ними службу.

Поліцейські кінологи зі службовими собаками під час залучення до служби з ліквідації масових заворушень, згідно введеного відповідного оперативного плану, виходячи з специфіки можливих здійснюваних ними функцій виконуються відповідні функції у складі сил та засобів поліції, що використовуються при ліквідації масових заворушень. Службові собаки використовуються на довгому і короткому паводках, в наморднику і без нього, виходячи з конкретної ситуації, що склалася.

Службові собаки для виконання ними визначених функцій при ліквідації масових заворушень – визначаються з визначених категорій та особистих якостей та досвіду службових собак. Поліцейський-кінолог з службовою собакою, при ліквідації масових заворушень застосовується: при патрулюванні місцевості в складі пішого чи пересувного (автомобільного чи пішого) патруля, при затриманні та конвоювання затриманих або заарештованих осіб, що вчинили кримінальне правопорушення. Для затримання правопорушника службовий собака пускається без нашійника, повідка та намордника, як правило, після попередження не менше двох разів «Стій (Виходь)! Пускаю собаку!». За значної відстані або у разі звернення до великої групи людей попередження робиться з використанням гучномовця або інших пристроїв для підсилення голосу. За таких випадків кінолог повинен надати час, достатній для припинення злочину (правопорушення) та виконання наказу. При спробі вчинення збройного нападу на працівників поліції, громадян або охоронювані об'єкти, затриманні особливо небезпечних або озброєних осіб, звільненні заручників собаку пускають без попередження.

Залучення кінологічних служб під час масових заворушень, має ефективний вплив на протидію та ліквідацію останніх, шляхом подолання перепон взаємодії між підрозділами поліції, що залученні при ліквідації масових заворушень, та специфіки покладених на ці підрозділи функцій та їх професійне виконання.

Список використаних джерел

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : ред. від 30.09.2016. // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254k/96-вр> (дата звернення: 08.11.2018).

2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 08.11.2018).

3. Стаття 294. Масові заворушення // Радник : укр. юрид. портал. URL: <http://radnuk.info/komentar/kruminal/osobluva/298-rozd12/4601--294--.html> (дата звернення: 08.11.2018).

4. Про затвердження Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 01.11.16 № 1145 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1544-16> (дата звернення: 08.11.2018).

Отримано 15.11.2018

УДК 351.74.088

Анна Миколаївна ЦИРКУЛЕНКО,

слухач магістратури факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Тихін Віталійович ШЕВЧЕНКО,

старший викладач кафедри тактичної та тактико-спеціальної

підготовки факультету № 3 Харківського

національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0366-7217>

ДОСВІД МІЖНАРОДНИХ КІНОЛОГІЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

У розвинутих країнах світу під час виконання службової діяльності в різних підрозділах використовують службових собак, їх застосування являється рішенням та полегшенням поставленого завдання. Тому в Україні кінологічні служби використовуються в таких підрозділах, як: Державна прикордонна служба, Головне управління Національної гвардії України, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Головне управління Національної поліції України, де фахівці – кінологи використовують службових собак з метою здійснення різних видів пошуку: наркотичних засобів, вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв, контрабанди, трупів, зниклих осіб, а також патрулювання, охорона стратегічних об'єктів та інше. Це, в свою чергу, потребує належного професійного рівня кінологів, який формується на основі використання сучасної методології